

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Szak/2/2019
Identifikačné číslo spisu: 7019200129
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7019200129.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Mariána Trenčana a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): D. X. Z., alias D. X. Z., alias G. Y. V., nar. XX.XX.XXXX, alias XX.XX.XXXX, alias XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: Vietnamská socialistická republika, trvale bytom Y. G. H., G. H., G. Z., číslo cestovného dokladu: Z.-J. Č.. XXXXXX, t. č. umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, Bitúnková 14, Sečovce, právne zastúpený Centrom právnej pomoci, so sídlom Námestie slobody 12, 810 00 Bratislava, Kancelária Košice, so sídlom Murgašova 3, 040 41 Košice, proti žalovanému: Prezídium Policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Bratislava, Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Trnava, Paulínska 13, 917 01 Trnava, o preskúmanie rozhodnutia orgánu verejnej správy vo veciach zaistenia, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Sa/3/2019 zo dňa 7. marca 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
Sťažovateľovi nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.
Pribeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný rozhodnutím Č. p.: PPZ-HCP-BA9-5-105/2019-AV zo dňa 25.01.2019 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) podľa § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 404/2011 Z.z.“) predĺžil lehotu zaistenia sťažovateľa z dôvodu „dostatočnej nespolupráce“ sťažovateľa, ako aj z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote. Dĺžku doby zaistenia stanovil do 31.07.2019 so začiatkom jej plynutia dňom nasledujúcim po poslednom dni pôvodnej doby zaistenia a podľa § 88 ods. 5 zák. č. 404/2011 Z.z. sťažovateľ zostal umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce (ďalej len „ÚPZC Sečovce“).

2. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že dňa 17.10.2017 bol sťažovateľ prevzatý od polície Českej republiky, pričom lustráciou v informačných systémoch Policajného zboru SR bolo zistené, že nemá na území SR žiaden druh pobytu a 08.03.2005 požiadal o udelenie azylu na území SR pod menom D. X. Z., nar. XX.XX.XXXX. Jeho totožnosť z dôvodu absencie platného cestovného dokladu nebolo možné overiť. Azyl ani doplnková ochrana mu udelené neboli, pričom sťažovateľ, v tom čase umiestnený v záchytnom tábore Adamov - Gbely, tento svojvoľne opustil. Dňa 30.03.2011 bol vrátený na územie SR z územia Českej republiky pod identitou G. Y. V., nar. XX.XX.XXXX (stotožnený na základe odtlačkov prstov v Eurodac). Opakovane požiadal o udelenie azylu na území SR pod pôvodným menom D. X. Z., nar. XX.XX.XXXX. Azyl ani doplnková ochrana udelené neboli. Bol umiestnený v záchytnom tábore Humenné a od 19.04.2011 v pobytovom tábore Rohovce, odkiaľ dňa 16.05.2011 opätovne svojvoľne odišiel. Z uvedených dôvodov bolo voči sťažovateľovi dňom 17.10.2017 začaté správne konanie vo veci jeho administratívneho vyhostenia, pričom opätovne požiadal o udelenie azylu.

3. V zápisnici zo dňa 17.10.2017 sťažovateľ čestne vyhlásil, že sa volá D. X. Z., nar. XX.XX.XXXX a má štátnu príslušnosť Vietnamskej socialistickej republiky, nikdy nebol držiteľom žiadneho cestovného dokladu a nemá pri sebe ani žiadne finančné prostriedky a tieto si ani nevie zaobstarať. K okolnostiam príchodu na územie SR najmä uviedol, že z domovskej krajiny odišiel koncom roka 2002 pretože po ňom bolo vyhlásené pátranie. Bol členom skupiny s názvom Nový Vietnam, ktorá bojovala za kresťanské vierovyznanie. Výcestoval do Kambodžského kráľovstva, do Čínskej ľudovej republiky a následne do Ruskej federácie, odkiaľ cez Ukrajinu pricestoval na územie SR. Po prvej žiadosti o udelenie azylu odišiel do Spolkovej republiky Nemecko kde chcel požiadať o azyl. Po návrate na Slovensko odišiel do Českej republiky. Následne bol vrátený na Slovensko odkiaľ opätovne odišiel do Českej republiky. Do domovskej krajiny sa nemôže vrátiť, pretože po návrate by bol vzatý do väzby. Jeho cieľovou krajinou je Spolková republika Nemecko. Na Slovensku nemá žiaden majetok a nemá tu žiadne väzby ani rodinu. V konaní vo veci azylu sťažovateľa, vedené na Migračnom úrade Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pod č. MÚ PO-138/2017-Ž bolo dňa 29.01.2018 rozhodnuté o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany.

4. Dňa 31.01.2018 bolo vydané rozhodnutie o administratívnom vyhostení sťažovateľa a určení zákazu vstupu na územie všetkých členských štátov na dobu štyroch rokov. Sťažovateľ bol následne zaistený na čas nevyhnutne potrebný pre účely jeho administratívneho vyhostenia a dĺžka doby zaistenia bola stanovená do 31.07.2018. Správnu žalobu sťažovateľa proti tomuto rozhodnutiu Krajský súd v Košiciach rozsudkom zamietol. Z dôvodu „dostatočnej nespolupráce“, ako aj z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote do 31.07.2018 bol sťažovateľ naďalej ponechaný v zaistení do 31.01.2019 na základe rozhodnutia žalovaného zo dňa 26.07.2018. Správna žaloba voči tomuto rozhodnutiu bola rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp .zn. 2Sa/40/2018 zo dňa 28.08.2018 zamietnutá. Kasačná sťažnosť voči tomuto rozsudku bola rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Szak/22/2018 zamietnutá. Nakoľko sa situácia do konca predĺženej lehoty nezmenila, účel jeho zaistenia naďalej trval a z dôvodu, že bolo naďalej potrebné pokračovať v realizácii výkonu administratívneho vyhostenia, dospel žalovaný k záveru o potrebe preskúmaným rozhodnutím (v tomto konaní - pozn. kasačného súdu) predĺžiť lehotu zaistenia.

5. Konštatoval, že v ďalšej lehote útvar príslušný na zabezpečenie realizácie výkonu administratívneho vyhostenia prostredníctvom autorít Vietnamu a za spolupráce sťažovateľa bude pokračovať v zabezpečení náhradného cestovného dokladu a opätovne sa pokúšať uskutočniť výkon administratívneho vyhostenia. Za týmto účelom je potrebné, aby bol účastník konania naďalej zaistený.

6. Žalovaný tiež konštatoval, že v zmysle ustanovenia § 90 ods.1 písm. d) zák. č. 404/2011 Z.z. skúmal, či trvá naďalej účel zaistenia a za tým účelom sa dopytoval ÚPZC Sečovce k úkonom, ktoré sa počas uvedenej doby realizovali a vykonali. Následne v preskúmanom rozhodnutí tieto úkony vymenoval, tak ako to vyplynulo zo správy ÚPZC Sečovce zaslanej dňa 01.03.2018 (najmä pohovory so sťažovateľom, úkony smerujúce k zisteniu a potvrdeniu totožnosti sťažovateľa v rôznych krajinách, žiadost' o vystavenie náhradného cestovného dokladu, a pod.). Žalovaný uviedol, že sťažovateľ odmietol vyplniť

dotazník, potrebný na vystavenie náhradného cestovného dokladu. Ďalej uviedol, že do ÚPZC Sečovce bola doručená informácia, v ktorej ÚPZC Medved'ov oznamuje, že do dňa 25.04.2018 nebola potvrdená totožnosť sťažovateľa a nebolo možné vystaviť náhradný cestovný doklad. Dňa 24.04.2018 bol vykonaný pohovor pracovníka ÚPZC Medved'ov s pracovníkom veľvyslanectva Vietnamu, kde bolo oznámené, že samotná lustrácia potvrdenie totožnosti účastníka konania má v tomto prípade zdĺhavý priebeh, kvôli absencii podporných materiálov, ktoré by potvrdzovali jeho totožnosť. V správe zo dňa 15.06.2018 ÚPZC Sečovce oznámil, že dňa 30.05.2018 bol vykonaný pohovor so sťažovateľom, kde tento opätovne uviedol, že sa odmieta dobrovoľne vrátiť do domovskej krajiny a dotazník potrebný k vybaveniu náhradného cestovného dokladu čiastočne vyplnil a podpísal. Dňa 14.06.2018 bola doručená správa, v ktorej ÚPZC Medved'ov uvádza, že dňa 05.06.2018 bolo vykonané stretnutie s pracovníkmi veľvyslanectva Vietnamu za účelom doplnenia pôvodnej žiadosti o vystavenie náhradného cestovného dokladu s tým, že ďalej ÚPZC Medved'ov neviduje odpoveď pracovníkov veľvyslanectva Vietnamu. Následne poukázal na vykonanie ďalších telefonických oznámení z ÚPZC Medved'ov o tom, že nie je evidovaná žiadna odpoveď, resp. informácia ohľadom sťažovateľa, ako aj na ďalšie žiadosti o vybavenie NCD, ktoré boli poslané do ÚPZC Medved'ov(26.11.2018, 02.01.2019).

7. Žalovaný konštatoval, že účel zaistenia sťažovateľa naďalej trvá, pretože doposiaľ nebolo možné napriek všetkým úkonom zo strany policajného zboru zrealizovať výkon administratívneho vyhostenia z dôvodu, že veľvyslanectvo Vietnamu nevystavilo sťažovateľovi náhradný cestovný doklad a tento odmieta spoluprácu pri jeho vystavení a naďalej existuje aj riziko úteku a skrývania sa v prípade jeho prepustenia. Konštatoval, že u sťažovateľa nie je možné uplatniť alternatívne donucovacie opatrenia, nakoľko nemá žiadne finančné prostriedky a nevie si zabezpečiť ani žiadne ubytovanie.

Doba, o ktorú sa predlžuje lehota zaistenia, t. j. do 31.07.2019, je podľa žalovaného nevyhnutná, pretože sťažovateľ nie je držiteľom cestovného dokladu, nespolupracuje pri jeho vystavení, nemá žiadne finančné prostriedky, nemá zabezpečené ubytovanie a zo strany príslušných útvarov policajného zboru je naďalej vyvíjaná neustála činnosť, aby mohol byť realizovaný výkon administratívneho vyhostenia. Poukázal na administratívnu náročnosť zabezpečenia celého procesu, pričom zo strany orgánov SR tento proces nemožno urýchliť a ani žiadnym spôsobom ovplyvniť.

II.

Konanie na krajskom súde

8. Sťažovateľ podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Košiciach správnu žalobu vo veci zaistenia podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“) s nasledujúcimi žalobnými bodmi (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.):

- žalovaný na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a následne vec nesprávne právne posúdil;
- poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 264/09-81 zo dňa 19.10.2010, v zmysle ktorého „limitom zaistenia je práve naplnenie účelu, a to reálnosť vyhostenia, vyhostiteľnosť cudzinca, pričom konanie o vyhostení musí byť vedené s riadnou starostlivosťou“, ako aj na nález vo veci II. ÚS 147/2013-50 z 09.10.2013;
- podľa článku 15 ods. 4 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo dňa 16.12.2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (tzv. návratová smernica) zaistenie prestáva byť odôvodnené a dotknutá osoba sa bezodkladne prepustí, ak už z právnych alebo iných dôvodov neexistuje odôvodnený predpoklad na odsun alebo už neplatia podmienky ustanovené v ods. 1;
- v preskúmanej veci nie je predpoklad naplnenia účelu zaistenia, a preto z tohto dôvodu považoval za neúčelné aj predĺženie lehoty jeho zaistenia;
- posledné stretnutie zamestnancov policajného útvaru s pracovníkmi Veľvyslanectva Vietnamskej socialistickej republiky sa uskutočnilo dňa 05.06.2018. Všetky ďalšie úkony spočívali predovšetkým vo vzájomnej komunikácii ohľadom overovania skutočnosti, či veľvyslanectvo reagovalo na žiadosť o vyhotovenie náhradných cestovných dokladov;
- vo veci existujú faktické prekážky jeho vyhostenia, čo spôsobuje zánik účelu zaistenia, a teda má za

následok aj nemožnosť predĺženia lehoty zaistenia (v tejto súvislosti sa odvolal na právny názor kasačného súdu vyslovený v rozsudku sp. zn. 1Sza/9/2016);

- preskúmané rozhodnutie je neúčelné, neefektívne a v rozpore s článkom 5 ods.1 písm. f/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“).

9. Krajský súd v Košiciach v konaní podľa ust. § 221 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) dospel k záveru o potrebe zamietnuť správnu žalobu z nasledujúcich dôvodov:

- predpokladom zaistenia sťažovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2004 Z.z. je naplnenie účelu zaistenia, ktorým je realizácia administratívneho vyhostenia;

- o predĺžení lehoty zaistenia rozhodoval žalovaný na základe žiadosti ÚPZC Sečovce zo dňa 19.01.2019, v ktorej boli chronologicky zhrnuté a špecifikované jednotlivé úkony za účelom vybavenia náhradného cestovného dokladu pre sťažovateľa so záverom, že aj napriek vykonaným úkonom sa výkon administratívneho vyhostenia predĺži z dôvodu, že sťažovateľ „dostatočne nespolupracuje“ a zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad;

- ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia alebo trestu vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny sa tento výkon predĺži z dôvodu, že tento dostatočne nespolupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety (šesť mesiacov), môže policajný útvar rozhodnúť o predĺžení lehoty zaistenia;

- z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11.11.2015, sp. zn. 10Sza/17/2015 vyplýva, že „pokiaľ zastupiteľský úrad napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon trestu vyhostenia nevydá v lehote zaistenia cudzincovi náhradný cestovný doklad a správny orgán za účelom vystavenia náhradného cestovného dokladu rozhodne o predĺžení doby zaistenia, pričom táto doba neprekročí po sčítaní doby zaistenia zákonom povolenú maximálnu dobu zaistenia, žalovaný s poukazom na okolnosti prípadu, ktoré spočívajú v uprednostnení záujmu spoločnosti na ochrane verejného poriadku a bezpečnosti pred záujmami a právom jednotlivca na osobnú slobodu a tieto okolnosti uprednostní pri kolízii dvoch práv a náležite ich odôvodní, rozhodnutie správneho orgánu o predĺžení doby zaistenia je potrebné považovať za vydané v súlade so zákonom.“;

- žalovaný v správnej úvahe podrobne odôvodnil potrebu predĺženia lehoty zaistenia z dôvodu dostatočnej nespolupráce sťažovateľa, ako aj z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote;

- z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že dňa 08.02.2018 bola ÚPZC Medveďov zaslaná žiadosť o vystavenie náhradného cestovného dokladu pre sťažovateľa, s pripojenou žiadosťou, ktorú sťažovateľ odmietol vyplniť, iba ju podpísal, následne opakovane nespolupracoval keď oznámil, že sa odmieta dobrovoľne vrátiť do Vietnamu a po predložení dotazníka tento vyplnil iba čiastočne a podpísal ho;

- napriek rozsiahlej komunikácii správnych orgánov s príslušným zastupiteľským úradom Vietnamskej socialistickej republiky sťažovateľovi nebol vydaný náhradný cestovný doklad;

- sťažovateľ v predchádzajúcich konaniach účelovo uvádzal nesprávne identifikačné údaje, tak aby bolo sťažované potvrdenie jeho totožnosti a tým aj prípadný návrat do domovskej krajiny;

- riziko úteku sťažovateľa indikuje jeho predchádzajúce správanie sa, keď napriek povinnosti zotrvať na území Slovenskej republiky túto opakovane neoprávnene opustil;

- žalovaný dňa 17.02.2019 lustráciou v informačnom systéme EURODAC zistil, že sťažovateľ podal žiadosť o udelenie azylu už v roku 2004 v Spolkovej republike Nemecko, kde mu azyl udelený nebol;

- z obsahu administratívneho spisu nevyplýva, že štát, do ktorého má byť sťažovateľ vyhostený, mu odmieta vydať náhradný cestovný doklad, ale potvrdzuje pokračujúci proces zabezpečenia náhradného cestovného dokladu, ktorý je veľmi komplikovaný;

- správna úvaha žalovaného, týkajúca sa účelnosti a efektívnosti predĺženia lehoty zaistenia je náležite popísaná a nevybočuje z medzí logického uváženia a zákonných atribútov.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

10. Proti rozsudku krajského soudu stěžovatel v zákoně lhote podal kasačnou stížnost z důvodu uvedeného v

- § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský soud rozhodl na základě nesprávného právního posouzení věci a

- § 440 ods. 1 písm. h) S.s.p., t.j. krajský soud se odklonil od ustálené rozhodovací praxe kasačného soudu.

11. Stěžovatel v následujících stížnostných bodech v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že:

- podľa názoru Najvyššieho súdu je povinnosťou správneho orgánu zaoberať sa v konaní o zaistení cudzinca nielen otázkou legálnosti vstupu a pobytu na území Slovenskej republiky z pohľadu postavenia cudzinca, ktorý je účastníkom administratívneho vyhostenia najmä v kontexte Dohovoru či návratovej smernice, ale aj zohľadnením možných prekážok vrátenia cudzinca, najmä ak tieto vyšli najavo pred alebo po rozhodnutí o zaistení (NSSR sp. zn. 1Sza/8/2015);

- opätovne poukázal na závery Ústavného súdu Slovenskej republiky v nálezoch II. ÚS 264/09-81 zo dňa 19.10.2010 a II. ÚS 147/2013-50 z 09.10.2013, resp. kasačného soudu v rozsudku pod sp. zn. 1Sza/9/2016;

- existujú prekážky jeho vyhostenia, spočívajúce v nemožnosti vystavenia náhradného cestovného dokladu;

- stěžovatel poskytol všetku súčinnosť, ktorá je pre neho za súčasnej situácie možná;

- stretnutie s pracovníkmi veľvyslanectva sa uskutočnilo dňa 05.06.2018. Od tohto dátumu policajný útvar neviduje odpoveď pracovníkov veľvyslanectva. Všetky ďalšie zaznamenané úkony spočívali najmä vo vzájomnej komunikácii medzi správnymi orgánmi;

- žalovaný bližšie nešpecifikoval aké ďalšie úkony plánuje vykonať za účelom vybavenia náhradného cestovného dokladu;

- viac ako deväť mesiacov nedošlo vo veci k posunu smerujúcemu k zabezpečeniu náhradného cestovného dokladu;

- od posledného predĺženia lehoty neboli vykonané ďalšie úkony zo strany správnych orgánov;

- u stěžovateľa existujú faktické prekážky vyhostenia, čo spôsobilo zánik účelu zaistenia;

- preskúmané rozhodnutie je nezákonné a v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru;

- rozhodnutie krajského soudu nie je taktiež v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou kasačného soudu, na ktorú odkazoval stěžovateľ v konaní pred krajským súdom;

- stěžovateľ je preukázateľne nevyhostiteľný, pretože mu ani po predĺžení lehoty zaistenia zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad a nie je predpoklad, že by ďalšími úkonmi žalovaného došlo k jeho vydaniu;

12. Záverom navrhol, aby kasačný súd rozhodol tak, že rozsudok krajského soudu mení tak, že rozhodnutie žalovaného zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby kasačný súd nariadil jeho bezodkladné prepustenie zo zaistenia a priznal mu náhradu trov konania podľa predloženého vyčíslenia.

B)

13. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej stížnosti zo dňa 07.04.2019 uviedol, že sa plne pridrižiava preskúmaného rozhodnutia a stotožňuje sa s napadnutým rozsudkom krajského soudu. V ďalšej časti obsiahlym spôsobom opísal skutkové okolnosti daného prípadu, tak ako je uvedené v preskúmanom rozhodnutí, vo vyjadreniach žalovaného ako aj v napadnutom rozsudku. Najmä doplnil, že dňa 08.03.2019 bolo telefonicky kontaktované ÚPZC Medved'ov, so zistením, že vo veci nemajú nové informácie. Dňa 09.10.2018 obdržali pracovníci odpoveď, v ktorej veľvyslanectvo uviedlo, že nemá odpoveď z ministerstva Vietnamskej socialistickej republiky. Obdobne dňa 01.04.2019 bolo po kontaktovaní ÚPZC Medved'ov zistené, že nie sú evidované nové informácie týkajúce sa vybavenia náhradných cestovných dokladov stěžovateľa.

14. Ďalej poukázal na rozsudok Krajského soudu v Košiciach sp. zn. 2Sa/18/2018, ktorým bola

zamietnutá správna žaloba proti rozhodnutiu o zaistení sťažovateľa zo dňa 31.01.2018 a napadnutý rozsudok, v ktorých súd uviedol, že zaistenie sťažovateľa je účelné, efektívne, v súlade s Dohovorom, pričom žalovaný postupoval vo veci zákonným spôsobom a náležite zistil skutkový stav veci.

15. Podľa žalovaného je zaistenie sťažovateľa účelne, efektívne, je plne reálne zrealizovať výkon jeho vyhostenia, pričom v uvedenom prípade s prihliadnutím na riziko jeho úteku, a absenciu platného cestného dokladu, bolo na základe správnej úvahy rozhodnuté, že bude zaistený na výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení. Tiež z administratívneho spisu vyplývajú dôkazy o sťažovateľovej nespolupráci.

16. Ďalej žalovaný poukázal na závery Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z rozhodnutia ČAS: MU-PO-138-138-15/2017-Ž zo dňa 12.01.2018, z ktorých vyplynulo, že žiadosť sťažovateľa o udelenie azylu sa javí ako účelová, špekulatívna, s cieľom vyhnúť sa vyhosteniu, jeho výpovede sú protirečivé a dôvody jeho odchodu z domovskej krajiny sú ekonomického charakteru.

17. Uviedol, že dňa 17.02.2019 lustráciou v informačnom systéme EURODAC zistil, že sťažovateľ podal žiadosť o udelenie azylu už v roku 2004 v Spolkovej republike Nemecko, kde mu azyl udelený nebol

18. Žalovaný sťažovateľa považuje za nedôveryhodnú osobu, ktorá svoje tvrdenia ničím nepodkladá, mení ich a robí všetko preto, aby sa vyhol vyhosteniu. Tiež je toho názoru, že nie je možné a je neprijateľné vzhľadom k právnemu poriadku Slovenskej republiky, regulácie nelegálnej migrácie a taktiež zdravej logike, aby sa cudzinec nachádzajúci na území Slovenskej republiky neoprávnene bez platného cestovného dokladu svojím správaním a konaním vyhol výkonu vyhostenia v takej miere, že by bol prepustený na slobodu so zreteľom na to, že takýto cudzinec môže predstavovať potencionálnu hrozbu pre verejný poriadok v prípadoch keď nespolupracuje s príslušnými orgánmi a neuvádza potrebné údaje pre vydanie dokladov potrebných k návratu do domovskej krajiny, čím v konečnom dôsledku marí výkon vyhostenia, ktoré mu bolo vydané za zákonom stanovených podmienok, pričom v tomto prípade mal správny orgán dokonca obligatórnu povinnosť vyhostiť sťažovateľa z územia Slovenskej republiky.

19. Taktiež poukázal na Centrum právnej pomoci, ktoré zastupuje sťažovateľa, ktoré svojím konaním chce napomôcť sťažovateľovi aby sa aj napriek neoprávnenému pobytu a právoplatnému rozhodnutiu o administratívnom vyhostení a určení zákazu vstupu mohol zdržovať na území Slovenskej republiky len z vôle toho, že nechce vycestovať do domovskej krajiny pričom bolo preukázané, že nespĺňa dôvody na udelenie pobytu, azylu alebo doplnkovej ochrany a neboli zistené žiadne prekážky administratívneho vyhostenia.

20. Záverom žalovaný navrhol zamietnuť kasačnú sťažnosť.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

21. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v skrátenej lehote včas (§ 443 ods. 2 písm. b/ S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné v zmysle § 461 S.s.p. zamietnuť.

22. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 2 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30. apríla 2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

Podľa § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z. štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na šesť mesiacov. Policajný útvar je oprávnený počas tohto obdobia opakovane predĺžiť zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny, pričom celkový čas zaistenia nesmie presiahnuť šesť mesiacov. Ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia alebo trestu vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny sa tento výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety, môže policajný útvar rozhodnúť, a to aj opakovane, o predĺžení lehoty zaistenia, pričom celková doba predĺženia lehoty zaistenia nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Lehotu zaistenia nemožno predĺžiť, ak ide o rodinu s deťmi alebo zraniteľnú osobu. Štátny príslušník tretej krajiny je zaistený dňom vydania rozhodnutia o zaistení.

Podľa § 90 ods. 1 písm. d) zák. č. 404/2011 Z.z. policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.

23. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, ktorý má v zmysle čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pre zákonmi Slovenskej republiky, možno osobu pozbaviť osobnej slobody na základe postupu ustanoveného zákonom vtedy, ak ide o zákonné zatknutie, či iné pozbavenie osobnej slobody, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, aby mohlo byť pozbavenie osobnej slobody zákonné, musí byť efektívne a účelné.

24. Z uvedeného potom vyplýva, že ak má byť pozbavenie osobnej slobody oprávnené, rozhodnutie musí byť vydané zákonom stanoveným postupom a musí byť efektívne a účelné, pričom všetky podmienky musia byť splnené súčasne. Pri absencii niektorej z nich nemožno hovoriť o oprávnenom pozbavení osobnej slobody jednotlivca (v prejednávanej veci sťažovateľa).

Podľa čl. 15 ods. 4 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (ďalej len „návratová smernica“) zaistenie prestáva byť odôvodnené a dotknutá osoba sa bezodkladne prepustí, ak už z právnych alebo iných dôvodov neexistuje odôvodnený predpoklad na odsun alebo už neplatia podmienky ustanovené v odseku 1.

25. Vyššie uvádzané kritérium reálneho predpokladu vyhostenia možno aplikovať v dvoch prípadoch. Sú to jednak prípady, kedy štátny príslušník tretej krajiny de facto nevyhostiteľný, napr. nedisponuje platným cestovným dokladom a štát, ktorého je dotýčaný občanom, mu odmieta nový cestovný doklad vydať a jednak prípady, kedy vyhosteniu bránia prekážky právnej povahy.

26. Preto je povinnosťou krajského súdu preveriť, či žalovaný skúmal účel zaistenia - teda či realizácii účelu zaistenia nebránia akékoľvek právne alebo faktické prekážky alebo či účel zaistenia naďalej trvá (§ 90 ods. 1 písm. d/ zák. č. 404/2011 Z.z.). Predbežný úsudok o týchto skutočnostiach by v rozhodnutí nemal chýbať, pričom následné vyjadrenia správneho orgánu, podané v priebehu preskúvacieho konania môžu napomôcť správne mu súdu pri hodnotení postupu správneho orgánu po vydaní rozhodnutia o zaistení.

27. Z preskúvaného rozhodnutia vyplynulo, že žalovaný v správnej úvahe podrobne odôvodnil potrebu predĺženia lehoty zaistenia z dôvodu dostatočnej nespupráce sťažovateľa, ako aj z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote. Najmä poukázal na neochotu sťažovateľa vyplniť žiadosť o vydanie náhradného cestovného dokladu, ktoré mohlo mať vplyv na zdĺhavosť postupu Zastupiteľského úradu Vietnamu. Obsah odôvodnenia preskúvaného rozhodnutia tvorí aj zoznam úkonov, ktoré vykonal žalovaný v spolupráci s ďalšími správnymi orgánmi.

28. Kasačný súd považoval za potrebné reagovať na vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti (resp. vyjadrenie k správnej žalobe), z ktorej nepochybne vyplýva aktivita správnych orgánov, smerujúca k overeniu totožnosti sťažovateľa a zabezpečeniu náhradného cestovného dokladu. Z uvedených podkladov, ako aj z administratívneho spisu vyplýva informácia zo Zastupiteľského úradu Vietnamu, o zdĺhavom priebehu lustrácie a potvrdenia totožnosti sťažovateľa, z dôvodu absencie podporných materiálov.

29. Na základe vyššie uvedených skutočností nebolo možné dospieť k záveru o tom, že by zaistenie sťažovateľa nebolo účelné z dôvodu existencie prekážky vyhostenia, spočívajúcej v nemožnosti, resp. odmietnutí vydať náhradný cestovný doklad. Už 25.04.2018 Zastupiteľský úrad Vietnamu oznámil správnym orgánom, že lustrácia osoby sťažovateľa bude mať zdĺhavý priebeh, z dôvodu absencie podporných materiálov. V priebehu zaistenia sťažovateľa správne orgány priebežne vykonávali úkony smerujúce k výkonu administratívneho vyhostenia. Sťažovateľ až dňa 30.05.2018 čiastočne vyplnil dotazník potrebný k zabezpečeniu náhradného cestovného dokladu, pričom predošlý dotazník ako nevyplnený iba podpísal a opakovane pred správnymi orgánmi uvádzal inú totožnosť, čím napokon sám prispel k zdĺhavosti procesu realizácie administratívneho vyhostenia.

30. Pokiaľ sťažovateľ v podanej kasačnej sťažnosti namietal, že so správnymi orgánmi plne spolupracoval, uvedené ničím nepodložil a vôbec nekonkretizoval, v čom tvrdená spolupráca spočívala (okrem jeho účasti na úkonoch správnych orgánov, ktorá bola logickým dôsledkom jeho zaistenia za účelom realizácie administratívneho vyhostenia).

31. Zo spisového materiálu mal kasačný súd za preukázané, že správne orgány komunikujú a spolupracujú so Zastupiteľským úradom Vietnamu za účelom vystavenia náhradného cestovného dokladu, pričom tento potvrdil, že je v uvedenej veci činný a vopred oznámil správnym orgánom, že tento proces bude zdĺhavý z dôvodu absencie podporných materiálov. Správne orgány v priebehu predchádzajúcej predĺženej doby zaistenia (od 31.07.2018 do 31.01.2019) boli vo veci zabezpečenia náhradného cestovného dokladu činné, o čom svedčia záznamy o komunikácii medzi žalovaným, ÚPZC Medveďov a ÚPZC Sečovce (napr. odpoveď zo dňa 26.11.2018, 27.11.2018). Obdobne zo spisového materiálu vyplýva, že správne orgány kontaktovali veľvyslanectvo, pričom od tohto naposledy získali správu dňa 09.10.2018, podľa ktorej ešte stále nebola získaná odpoveď z Ministerstva Vietnamskej socialistickej republiky. Správne orgány pokračovali vo vzájomnej komunikácii aj po vydaní preskúmaného rozhodnutia (žiadosť žalovaného o zaslanie stanoviska zo dňa 17.02.2019). Podľa vyjadrenia žalovaného ku kasačnej sťažnosti, tento eviduje poslednú výmenu správ medzi ÚPZC Medveďov a ÚPZC Sečovce zo dňa 08.03.2019 a dňa 01.04.2019, resp. 02.04.2019. Žalovaný pritom náležite v odôvodnení opísal administratívnu náročnosť vybavenia náhradného cestovného dokladu. Vystavenie náhradného cestovného dokladu je vo všeobecnosti zdĺhavým procesom, ktorý nie je možné zo strany správnych orgánov Slovenskej republiky ovplyvniť. V danom prípade správne orgány nemajú žiadne prostriedky pre urýchlenie tohto procesu. Dopytovanie na príslušné orgány Vietnamskej socialistickej republiky rovnako nemajú vplyv na vyriešenie situácie, v ktorej sa sťažovateľ nachádza.

32. Z vyššie uvedených informácií nesporne vyplýva aktivita dotknutých správnych orgánov v procese administratívneho vyhostenia sťažovateľa. Zároveň možno konštatovať, že aj napriek zdĺhavému priebehu procesu administratívneho vyhostenia sťažovateľa sa doposiaľ nevyskytla informácia, nasvedčujúca záveru o tom, že sťažovateľovi nebude vydaný náhradný cestovný doklad. Preto sa kasačný súd nestotožnil s tvrdením sťažovateľa o tom, že jeho vyhosteniu bráni prekážka faktickej povahy. Vzhľadom na vyššie uvedené kasačný súd konštatuje, že v prejednávanej právnej veci sa oproti prípadom, na ktoré sťažovateľ poukazoval, vyskytujú podstatné odlišnosti. Preto kasačný súd nepovažoval dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. h) S.s.p. za dôvodný.

33. Kasačný súd si je vedomý mimoriadnosti inštitútu zaistenia a vo svojej judikatúre zohľadňuje, že sa fakticky jedná o obmedzenie (v závislosti na povahu, dĺžku, dôsledky a spôsob zaistenia), dokonca pozbavenie osobnej slobody človeka. Ide tak o citelný zásah do jedného zo základných práv jednotlivca,

zaručeného čl. 8 Charty (a vo všeobecnej rovine aj článok 7 ods. 1 Charty), ktorý môže byť prípustný len za podmienok prísne vymedzených nielen zákonom o pobyte cudzincov, ale predovšetkým ústavným poriadkom.

34. Krajnej povahy tohto inštitútu si bol napokon vedomý aj zákonodarca, a preto ustanovením § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov (nadväzujúcim na obdobnú úpravu v článku. 15 ods. 6 návratovej smernice) striktne obmedzil dobu, po ktorú je možné cudzinca obmedziť na slobode najviac na šesť mesiacov, respektíve ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny alebo výkon trestu vyhostenia sa tento výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespolupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety, môže policajný útvar rozhodnúť, a to aj opakovane, o predĺžení lehoty zaistenia, pričom celková doba predĺženia lehoty zaistenia nesmie presiahnuť 12 mesiacov.

35. Preto pokiaľ žalovaný rozhodol o predĺžení doby zaistenia tak, ako je uvedené vo výroku jeho rozhodnutia, táto doba neprekročila po sčítaní doby zaistenia zákonom povolenú maximálnu dobu zaistenia, pričom takýto postup odôvodnil tým, že sťažovateľ dostatočne nespolupracuje a zároveň mu zastupiteľský úrad doposiaľ nevydal náhradný cestovný doklad (zákon o pobyte cudzincov pre predĺženie lehoty zaistenia podľa § 88 ods. 4 vety tretej vyžaduje existenciu aspoň jednej z týchto dvoch situácií), rozhodol v súlade so zákonom.

36. Aj napriek tomu, že zaistenie sťažovateľa za účelom výkonu administratívneho vyhostenia (§ 88 ods. 1 písm. b) v spojení s ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z.) trvá od 31.01.2018 aj v čase vyhlásenia tohto rozhodnutia, toto stále neprekročilo limity stanovené v § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z., preto bolo možné konštatovať splnenie podmienok pre vydanie preskúmaného rozhodnutia.

V.

37. Z uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že krajský súd neporušil zákon, keď správnu žalobu zamietol, kasačná sťažnosť teda nie je dôvodná a preto ju v súlade s ust. § 461 S.s.p zamietol.

Podľa § 461 S.s.p. platí, že kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

38. O trovách konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 167 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ktorý bol v konaní neúspešný právo na náhradu trov konania pred kasačným súdom nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.